



**Република Србија**  
**Министарство пољопривреде, шумарства**  
**и водопривреде**  
**УПРАВА ЗА ВЕТЕРИНУ**

**Искорењивање класичне куге свиња у**  
**Републици Србији**  
***ПРАВНИ ОСНОВ***

**Будимир Плавшић**, *Мр.сци.вет. ДВМ, ББА*

*Начелник одељења за ЗЗДСЖ*

*Национални координатор пројекта искорењивања ККС и  
беснила*

# Класична куга свиња

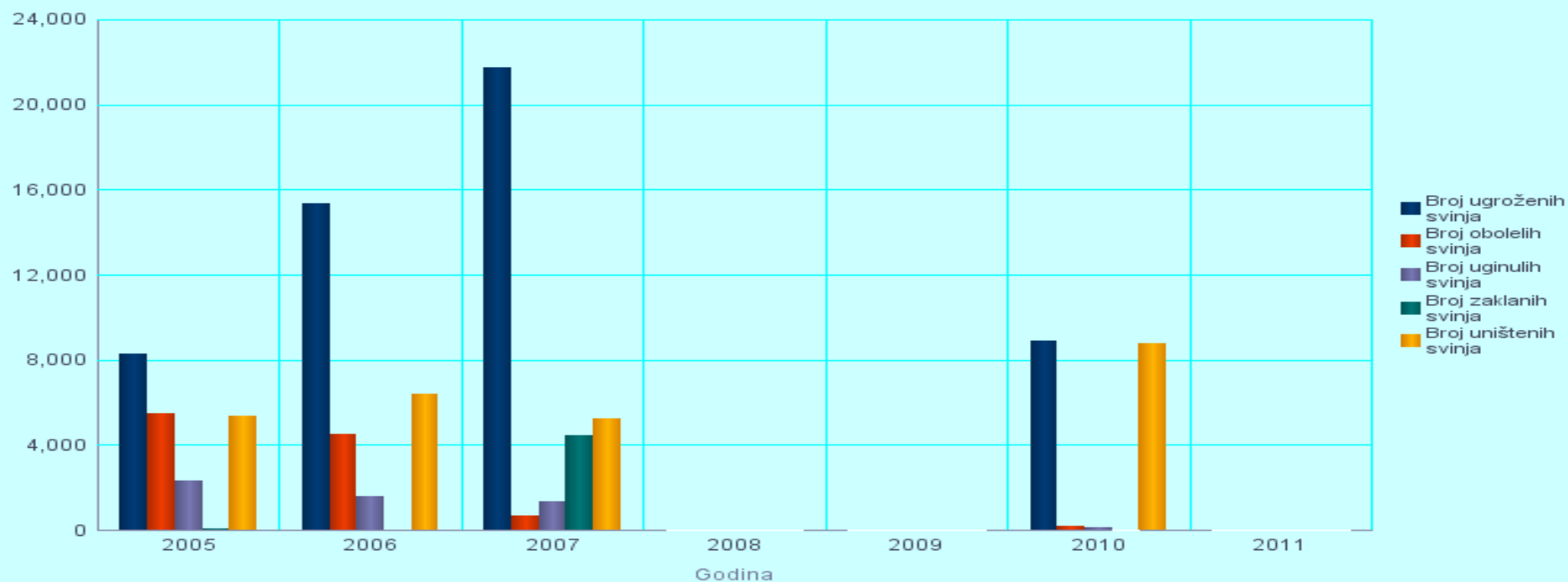
## • Србија:

- Једна од ретких земаља у Европи која примењује вакцинацију
- Куга се (ендемски) појављује неколико деценија
- 1992. године програм мера здравствене заштите животиња (на 3 године),
  - Обавезна вакцинација, финансирање из буџета РС
  - Континуирано појављивање ККС
  - У периоду од 1994. до 2001. године у Србији је годишње у просеку регистровано 125,25 жаришта ККС, просечан годишњи број вакцинисаних свиња износио 6.741.040 свиња или 64,66% од укупне пријемчиве популације свиња.
- 2002. године МПШВ укида бесплатну вакцинацију свиња против ККС за власнике
  - Лоше спровођење вакцинације (економски слаб произвођач, велики број маилх газдинстава, нелегални промет...)
  - Погоршање епизоотиолошке ситуације
  - 2005 забележено 384 жаришта, 2006 забележено 401 жариште
  - Огромни трошкови за ерадикацију и надокнаду штете власницима
  - Лоши ефекти на свињарску производњу и углед српске пољопривреде

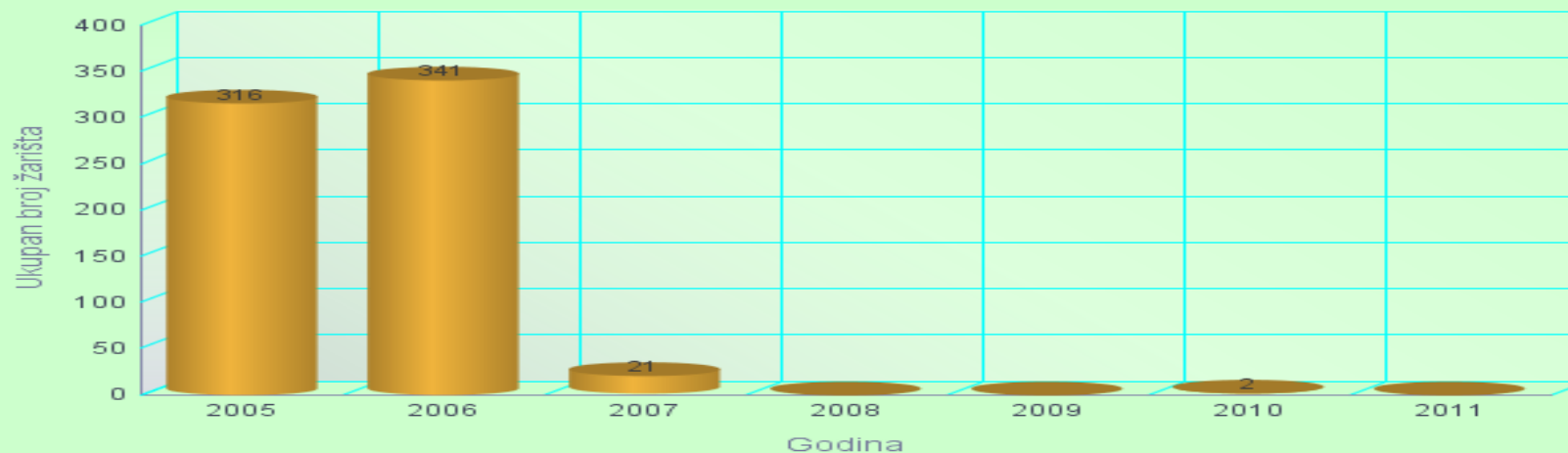
# Класична куга свиња

**Србија:** Стратегија искорењивања ККС:

- **ФАЗА 1:** Стриктно спровођење вакцинације свиња против ККС (Кина сој вакцине) мај 2006 (у току).
- **ФАЗА 2:** Потпуни престанак спровођење вакцинације свиња
- Обе фазе обавезно укључују и друге ветеринарско-санитарне, управне и едукативне мере:
  - Обележавање и регистрацију свиња
  - Спровођење биосигурносних мера
  - Спровођење свих мера за искорењивање заразе када се појави, укључујући и надокнаду штете
  - Пооштрену контролу промета свиња посебно у регионима са већим ризиком
  - Пооштрену контролу свих сточних пијаца
  - Побољшање контроле издавања Уверења о здравственом стању
  - Контрола имунитета вакцинисаних свиња
  - Мониторинг/надзор дивљих свиња
  - Формирање оспособљених тимова за хитно и ефикасно санирање зараженог подручја
  - Едукација свих учесника (власници, произвошачи, трговци, инспекција, полиција, локална самоуправа)



Broj žarišta KKS po godinama



Kontrola KKS u RS, Pravni osnov,  
Beograd, 6-7-10-2011. Plavsic

## Досадашња стратегија искорењивања ККС (фаза 1) – сузбијање ККС уз примену вакцинације

- **Програм мера здравствене заштите животиња 2006/2007/2008/2009/2010/2011:**
  - Обележавање и регистрација свих свиња
  - Бесплатна вакцинација свих свиња (трошкови се плаћају из буџета РС, осим 2009 – партиципација власника) К-сој вакцине
  - Регистрацију свих газдинстава на којима се држе и узгајају свиње, укључујући и сточне пијаце,
  - Контролу промета,
  - Контролу спровођења вакцинације и обележавања.
- Ефекти примене интегрисаног приступа искорењивања болести уз примену вакцинације: **СИГНИФИКАНТНО СМАЊЕЊЕ БРОЈА ЖАРИШТА И ПРЕСТАНАК ПОЈАВЉИВАЊА БОЛЕСТИ НАКОН 15 МЕСЕЦИ:**
  - » Почетак 2006: 15 жаришта недељно (укупно 401)
  - » Крај 2006: 1-2 жаришта недељно
  - » 2007: спорадично појављивање (укупно 21)
  - » Последњи случај : 4.10.2007.
  - » Након тога, новембар у општ. Сремска Митровица
  - » Неколико пријављених сумњи, негативни резултати лабораторијских и епизоотиолошких испитивања

# Класична куга свиња

## (приоритет бр. 1 за РС)

- Болест обавезна за пријављивање, код које је и сумња на појављивање обавезна за пријављивање
- Нарочито опасна заразна болест
- Бивша Листа А (ОИЕ)
- Велики епизоотиолошки и економски значај
- Под контролом Републике Србије
- Саставни део Програма мера здравствене заштите животиња
  - Вакцинација
  - Обележавање и регистрација
- Надокнада штете власницима у износу од 100% тржишне вредности
- Велика контагиозност
- Огромне директне и индиректне штете привреди
- Велики значај у међународном промету живих свиња и производа од свиња

# Класична куга свиња

## • Економски аспект

### – Примена вакцинације:

- болест се не појављује или спорадично уколико је програм вакцинације ефикасан
- Веома скупа мера
- Погодна и у лошијим хигијенским условима
- Погубна за сточарство због вет-санитарних баријера

### – Појава ККС у земљама које су престале са применом вакцине доводи до огромних економских трошкова због мера које се примењују.

- Пример Холандије, 1998, уништено око **12 милиона** свиња, од чега свега **0,7** милиона које су потицале са 429 инфицираних фарми. Око **1,1** милион свиња са 1.286 фарми је превентивно заклано док је преосталих **10** милиона уништено из разлога добробити и као подршка мерама за спречавање појављивања и ширења куге. Процењене штете од заразе у овој земљи, биле су **2,3 милијарде УСД**.
- Пример жаришта ККС на подручју С. Митровице (2010.г.)

## Класична куга свиња

- Земље које престају са применом вакцинације, у случају појаве жаришта суочавају се са следећим тешкоћама:
  - Економски трошкови,
    - *Директни трошкови услед спровођења прописаних мера,*
    - *Трошкови услед надокнаде штете власницима,*
    - *Индиректни трошкови због изгубљене добити,*
    - *Индиректни трошкови због забране увоза,*
    - *Индиректни трошкови због негативног публицитета свињарске производње дотичне земље у региону и свету...*
  - Сумње домаће јавности, посебно фармера, у рационалност одлуке и неопходност да се униште милиони здравих свиња,
  - Етички аспекти,
  - Тешкоће са убијањем и нешкодљивим уништавањем свиња,
  - Време да се обезбеди статус према ККС се мери годинама.



## Mapa aplikacija

- **UPRAVA**  
Registri zaposlenih u Upravi, veterinarskih inspekcija, veterinarskih stanica, laboratorija...
- **ZARAZE**  
Praćenje pojave, kretanja i mera kontrole zaraza kod životinja na teritoriji Republike Srbije
- **INSPEKCIJA**  
Praćenje rada veterinarskih inspektora
- **MONITORING**  
Praćenje izvršenja mera iz programa praćenja i nadzora zaraznih bolesti životinja i zoonoza
- **LEGISLATIVA**  
Važeća pravna regulativa iz oblasti veterine
- **OBELEŽAVANJE I VAKCINACIJA SVINJA**  
Aplikacija za podršku kampanji obeležavanja i vakcinacije svinja protiv bolesti klasična kuga svinja
- **REGISTAR PASA**  
Aplikacija za podršku kampanji obeležavanja i vakcinacije pasa
- **VAKCINACIJA ŽIVINE**  
Aplikacija za podršku kampanji vakcinacije živine

Obaveštenja i najave	
6.3.2007	Dijagnostičko ispitivanje ovaca ...
26.12.2006	Promene u aplikaciji
1.12.2006	Evidentiranje revakcinacija
1.12.2006	Fakturisanje
1.12.2006	Servisiranje aplikacije
30.11.2006	Obaveštenje Uprave za veterinu
24.11.2006	Obaveštenje Uprave za veterinu



- Pretraga podataka
- Lista potvrda
- Ušne markice

**Potvrda**  
o obeležavanju i vakcinaciji svinja protiv bolesti klasična kuga svinja (KKS)

Serijski broj **A0490998**

**1. Podaci o gazdinstvu (imanju)**

Veterinarski identifikacioni broj gazdinstva (tip imanja) **703559002729**  
 Vlasnik - držaoc RADOMIR MIHAILOVIC (0212929714021)  
 Adresa imanja BLAGOJA MIHAILOVICA 21, VRANIC, BARAJEVO  
 Vlasnik - držaoc svinja (JMBG) RADOMIR MIHAILOVIC (0212929714021)  
 Adresa vlasnika svinja BLAGOJA MIHAILOVICA 21, VRANIC, BARAJEVO  
 Udaljenost do najbližeg imanja na kome se uzastopno svinja **manje od 100 m**  
 Da li se bolest KKS pojavila na imanju u toku poslednjih 12 meseci? **Ne**

← Podaci o gazdinstvu  
 ← Gustina naseljenosti

**2. Obeležavanje svinja**

Proizvođač **C** Serija 8000421 Od 000093 Do 000097

← Obeležavanje

**3. Vakcine**

Vakcina **VZ "Zemun" - Lavir-K**

← Vakcina

**4. Podaci o kategorijama životinja**

Starost-kategorija svinja	Ukupan broj životinja	Ukupan broj vakcinisanih	Ukupan broj obeleženih
1. Prasad mlađa od 45 dana	0	0	0
2. Prasad starija od 45 dana	0	0	0
3. Towljenici	3	3	3
4. Krmače ili nazimice	2	2	2
5. Nerastovi	0	0	0
<b>Ukupno</b>	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>5</b>
<b>Ukupno naplaćeno ili fakturisano</b>		<b>0 din.</b>	<b>250 din.</b>

← Vakcinacija (po kategorijama=

Datum 16.7.2006

Veterinar **0086 - Sreten Perković**



## Нови систем обележавања и регистрације свиња-унос података

Унос података се врши у ВетУп, у делу **Нова апликација за свиње**



ИД	ИД	ИД
1. 80	15. 80	25. 80
2. 80	16. 80	26. 80
3. 80	17. 80	27. 80
4. 80	18. 80	28. 80
5. 80	19. 80	29. 80
6. 80	20. 80	30. 80
7. 80	21. 80	31. 80
8. 80	22. 80	32. 80
9. 80	23. 80	33. 80
10. 80	24. 80	34. 80

## Искорењивање класичне куге свиња и беснила у Републици Србији

- Пројекат финансиран од стране ЕУ (први пројекат из ИПА фондова: ИПА 2008, ИПА 2009, ИПА 2011...)
- Регионални приступ (болести не познају границе), добра координација и комуникација, интензивно управљање пројектом:
  - Хрватска,
  - БиХ,
  - Црна Гора,
  - Албанија,
  - Македонија
  - (Бугарска и **Румунија** већ спроводе сличне програме)
- Дугорочни пројекат
- Иницијатива од стране Србије (2006)

## *Прописи ЕУ*

- Council Directive 2001/89 of 23 October 2001 on Community measures for the control of classical swine fever
- Commission Decision 1999/246/EC of 30 March 1999 approving certain contingency plans for the control of classical swine fever
- Commission Decision 2002/106/EC of 1 February 2002 approving a Diagnostic Manual establishing diagnostic procedures, sampling methods and criteria for evaluation of the laboratory tests for the confirmation of classical swine fever
- Commission Decision 2007/19/EC of 22 December 2006 approving contingency plans for the control of classical swine fever pursuant to Council Directive 2001/89/EC
- Commission Decision 2007/682/EC of 18 October 2007 on the renewal of the Community stocks of live attenuated vaccine against classical swine fever



*П Р А В И Л Н И К  
О УТВРЂИВАЊУ МЕРА ЗА РАНО  
ОТКРИВАЊЕ, ДИЈАГНОСТИКУ,  
СПРЕЧАВАЊЕ ШИРЕЊА, СУЗБИЈАЊЕ И  
ИСКОРЕЊИВАЊЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ  
КЛАСИЧНЕ КУГЕ СВИЊА, КАО И НАЧИНУ  
ЊИХОВОГ СПРОВОЂЕЊА*

Службени Гласник РС 102/09



- Газдинство
- Дивље свиње
- Дијагностички приручник
- Жариште
- Инфицирано подручје
- Контактно газдинство
- Маркер вакцина
- Метапопулација дивљих свиња
- Надлежно тело
- Национална референтна лабораторија
- Подручје(регион)
- Подручје са великом густином свиња
- Помије
- Пријемчива популација дивљих свиња
- Примарно жариште
- Примарни случај класичне куге свиња код дивљих свиња
- Производна јединица (подјединица)
- Свиње
- Свиња сумњива да је заражена вирусом класичне куге свиња
- Секундарно жариште
- Службена потврда болести
- Случај класичне куге свиња
- Савет за ветеринарство



## ПРИЈАВЉИВАЊЕ КЛАСИЧНЕ КУГЕ СВИЊА

- **Сумња** на појаву и појава класичне куге свиња пријављује се одмах Министарству
- Ако је **потврђена** појава, Министарство доставља информације ОИЕ-у, Европској комисији, земљама уокружењу и:
  - пријављује болест и доставља податке о:
    - \* *избијању класичне куге свиња које је потврђено на газдинству*
    - \* *случају класичне куге свиња који је потврђен у кланици или транспортном средству*
    - \* *појави класичне куге свиња код дивљих свиња*
    - \* *результатима епизоотиолошког увиђаја*
- прослеђује податке о новим потврђеним случајевима класичне куге свиња код дивљих свиња на зараженом подручју



## МЕРЕ У СЛУЧАЈУ **СУМЊЕ** НА ПОЈАВУ КЛАСИЧНЕ КУГЕ СВИЊА НА ГАЗДИНСТВУ

- Ветеринарски инспектор врши епизоотиолошки увиђај и наређује следеће мере:
  - попис свих свиња на газдинству према категоријама и броју болесних, угинулих или сумњивих на заразу
  - ограничење кретања свиња на газдинству
  - забрану промета свиња са и на газдинство
  - забрану изношења лешева угинулих свиња
  - забрану стављања у промет меса и других производа од свиња, сточне хране, отпадака и опреме
  - забрану кретања људи и возила са и на газдинство
  - постављање дезинфекционих баријера на улазу и излазу објекта где се држе свиње и на улазу и излазу са газдинства
- У случају неповољне епизоотиолошке ситуације или на подручју са великом густином свиња, ветеринарски инспектор може да нареди мере које се спроводе у случају потврде класичне куге свиња.



Kontrola KKS u RS, Pravni osnov, Beograd, 6-7-10-2011. Plavsic

## МЕРЕ КОЈЕ СЕ СПРОВОДЕ У СЛУЧАЈУ **ПОТВРДЕ** КЛАСИЧНЕ КУГЕ СВИЊА НА ГАЗДИНСТВУ

- Ветеринарски инспектор на газдинству где је службено потврђена класична куга свиња, поред епизоотиолошког увиђаја наређује спровођење следећих мера:
  - убијање (еутаназију) свих свиња на зараженом газдинству
  - узимање довољног броја узорака од уништених свиња
  - нешкодљиво уклањање лешева угинулих и уништених свиња
  - проналажење и нешкодљиво уклањање производа, сировина и отпадака пореклом од свиња
  - проналажење и нешкодљиво уклањање семена, јајних ћелија и ембриона свиња
  - обраду свих материја и отпадака који су могли бити контаминирани
  - уништавање свих материјала који се користе за једнократну употребу, а који су могли бити контаминирани
  - чишћење и дезинфекцију објекта у којима су свиње држане, возила којима је вршен превоз

## МЕРЕ КОЈЕ СЕ СПРОВОДЕ НА **КОНТАКТНИМ** ГАЗДИНСТВИМА

Ако ветеринарски инспектор утврди на основу епизоотиолошког увиђаја да постоји сумња на појаву класичне куге свиња на контактним газдинствима и ако то епизоотиолошка ситуација захтева, наређује

- **спровођење мера у случају потврде** класичне куге свиња на газдинству и
- **узимање довољног броја узорака** од уништених свиња, како би се присуство вируса класичне куге свиња на контактном газдинству потврдило или искључило.

Мере се спроводе на контактним газдинствима све док се сумња на класичну кугу свиња не искључи.

## ЕПИЗООТИОЛОШКИ УВИЂАЈ

Епизоотиолошки увиђај врши се када постоји сумња на појаву класичне куге свиња на основу епизоотиолошког упитника и обавезно обухвата следеће податке:

- 1) **временски период**, током кога је вирус класичне куге свиња могао бити присутан на газдинству пре него што је ова болест пријављена или пре него што је постављена сумња на болест;
- 2) **могући извор** класичне куге свиња на газдинству и утврђивање свих осталих газдинстава, где су се свиње могле заразити из истог извора;
- 3) **кретање** људи, возила, свиња, лешева, семена, производа од свиња или било ког другог материјала, којим се вирус може пренети са или на газдинство.

Ако се приликом епизоотиолошког увиђаја утврди да би класична куга свиња могла да се прошири са или на газдинства која се налазе на подручју других држава, о томе се одмах обавештавају те државе.

## ЗАРАЖЕНО И УГРОЖЕНО ПОДРУЧЈЕ

Након службеног потврђивања класичне куге свиња на газдинству одређују се границе зараженог и угроженог подручја.

- **заражено подручје** одређују се у кругу полупречника од најмање 3 km око места избијања болести.
- **угрожено подручје** у кругу полупречника најмање 10 km око места избијања болести.

Код одређивања граница зараженог и угроженог подручја узимају се у обзир:

- 1) резултати епизоотиолошког увиђаја;
- 2) географске карактеристике, нарочито природне или вештачке границе;
- 3) положај и међусобна удаљеност газдинстава;
- 4) подаци о промету и трговини свињама и подаци о постојећим кланицама;
- 5) средства и особље којима се располаже за контролу промета свиња унутар подручја, нарочито уколико угинуле или уништене свиње морају бити уклоњене са газдинства са ког потичу.



Kontrola KKS u RS, Pravni osnov, Beograd, 6-7-10-2011. Plavsic

Pointer: 45°05'32.28" N 20°27'55.87" E elev: 71 m

Streaming: 100%

Eye alt: 12.92 km

## МЕРЕ КОЈЕ СЕ СПРОВОДЕ НА **ЗАРАЖЕНОМ** ПОДРУЧЈУ

- **попис** свих газдинстава на којима се држе и узгајају свиње
- **вакцинацију** свих невакцинисаних свиња, као и свиња код којих је од последње вакцинације прошло више од шест месеци,
- **обележавање** и регистрацију свих необележених свиња,
- **забрану премештања и промета** свиња, осим у посебним случајевима.

*Изузетно од ове забране, а уз одобрење ветеринарског инспектора, може се одобрити провоз свиња путем саобраћајницом или железницом кроз заражено подручје, под условом да се провоз обавља без заустављања и истоваривања животиња. Одобрење се даје за свиње намењене за клање које долазе изван зараженог подручја и које одлазе на клање у кланицу која се налази у зараженом подручју;*



## МЕРЕ КОЈЕ СЕ СПРОВОДЕ НА **ЗАРАЖЕНОМ** ПОДРУЧЈУ

- **чишћење и дезинфекција**, превозних средства и опреме, или материјала који је могао бити заражен (лешеви, сточна храна, стајњак и сл.)
- **забрану** улаза и излаза других домаћих животиња на и са газдинства
- **пријава**, сваке угинуле или болесне свиње на газдинству ветеринарском инспектору, који наређује спровођење одговарајућих испитивања;
- **забрана премештања свиња** са газдинства на коме се држе док не истекне најмање 30 дана од спроведеног чишћења и прве дезинфекције заражених газдинстава, односно најмање 15 дана од спроведене вакцинације на том газдинству.

Након периода од 30 дана, може се одобрити премештање свиња са газдинства под условом само за директан превоз:

- у кланицу, на хитно клање ако је могуће унутар зараженог или угроженог подручја,
- у објекат за нешкодљиво уклањање
- у друге објекте унутар зараженог подручја; у посебним случајевима

## МЕРЕ КОЈЕ СЕ СПРОВОДЕ НА **ЗАРАЖЕНОМ** ПОДРУЧЈУ

- **забрану** промета семена, јајних ћелија и ембриона свиња сагаздинстава унутар заражног подручја;
- **обавезно спровођење одговарајућих биосигурносних мера** које су потребне за смањивање опасности од ширења вируса класичне куге свиња од стране сваке особе која улази или излази са газдинства.

## МЕРЕ КОЈЕ СЕ СПРОВОДЕ НА **ЗАРАЖЕНОМ** ПОДРУЧЈУ

Ако су мере забране на снази дуже од 30 дана због нових избијања болести, а као последица је угрожена **добробит животиња** или су се појавили други проблеми у узгоју свиња, на захтев власника животиња, може се одобрити отпремање свиња са газдинства из зараженог подручја, директно у објекте (и примењују се мере из тачке б) под следећим условима:

- 1) да су свиње клинички прегледане и да је обављена контрола регистра;
- 2) да приликом прегледа и контроле нису утврђени никакви клинички знаци класичне куге свиња, и да су све свиње:
  - обележене на прописан начин,
  - вакцинисане и да је од последње вакцинације прошло не мање од 15 дана и не више од 6 месеци;
- 3) да се свиње отпремају у превозним средствима која је запечатио ветеринарски инспектор;



- 4) *да су превозна средства и опрема одмах након превоза свиња очишћена и дезинфикована;*
- 5) *да је од свиња које треба да буду заклане или убијене узет довољан број узорака, а у циљу потврђивања или искључивања присуства вируса класичне куге свиња на газдинству.*

***Када се свиње превозе у кланицу потребно је да:***

- *ветеринарски инспектор на кланици буде обавештен о упућивању свиња у кланицу ;*
- *се допремљене свиње по доласку у кланицу држе и кољу одвојено од других свиња;*
- *ветеринарски инспектор на кланици током прегледа обрати посебну пажњу на клиничке знаке карактеристичне за класичну кугу свиња,*
- *се свеже месо свиња које су преради.*



## **Мере на зараженом подручју остају на снази:**

- 1) док се на зараженим газдинствима не спроведе чишћење и прва дезинфекција;*
- 2) клинички преглед свиња*
- 3) лабораторијска испитивања животиња*

Клинички преглед свиња, контрола спроведених вакцинација и обележавања извршиће се 30 дана након спроведеног чишћења и прве дезинфекције на зараженим газдинствима.

## МЕРЕ НА УГРОЖЕНОМ ПОДРУЧЈУ

- 1) попис свих газдинстава;
- 2) вакцинација свих невакцинисаних свиња као и свиња код којих је од последње вакцинације прошло више од шест месеци;
- 3) обележавање и регистрацију свих необележених свиња;
- 4) забрана кретања и превоза свиња, јавним и приватним путевима, осим уз одобрење, које се може дати за свиње које се провозе путем или железницом кроз угрожено подручје, под условом да се провоз обавља без заустављања и истоваривања животиња, као и за свиње које потичу изван угроженог подручја, а упућене су на неодложно клање у кланицу која се налази у угроженом подручју,
- 5) чишћење и дезинфекција камиона и других превозних средстава и опреме која је коришћена при превозу свиња или других животиња или материјала који је могао бити заражен вирусом класичне куге свиња (нпр. лешеви, храна за животиње, стајњак);



- 6) забрана улаза и излаза на и са газдинства свим животињама током првих седам дана од одређивања граница угроженог подручја;
- 7) пријава, сваке угинуле или оболеле свиње;
- 8) забрана стављања у промет свиња са газдинства најмање 21 дан од спроведеног чишћења и завршне дезинфекције заражених газдинства, односно 15 дана од спроведене вакцинације свиња.

*Након истека периода од 21 дана, може се одобрити премештање свиња са газдинства и то само за директан превоз:*

- *на хитно клање у кланицу ако је могуће унутар зараженог или угроженог подручја,*
- *у објекат за нешкодљиво уклањање или одговарајуће место, где се свиње одмах убијају на хуман начин, а њихови трупови нешкодљиво уклањају*
- *у посебним случајевима на друге објекте унутар зараженог или угроженог подручја.*



Уколико се свиње превозе у кланицу, ради клања, месо мора да се обележи тако да се зна да потиче од тих свиња због његове касније употребе и одредишта.

- 9) забрана промета семена, јајних ћелија и ембриона свиња са газдинстава унутар угроженог подручја;
- 10) одговарајуће биосигурносне мере које су потребне за смањивање опасности од ширења вируса класичне куге свиња.







Ако се мере спроводе дуже од 30 дана због нових случајева избијања болести, а као последица тога је **угрожена добробит** животиња или су се појавили други проблеми у узгоју свиња, може се на основу захтева власника животиња одобрити отпремање свиња са газдинства унутар угроженог подручја, и то:

- 1) на хитно клање у кланицу, која се налази по могућности, унутар зараженог или угроженог подручја;
- 2) у објекат за нешкодљиво уклањање или одговарајуће место, где се свиње одмах уништавају, а њихови лешеве нешкодљиво уклањају под надзором ветеринарског инспектора,
- 3) у друге објекте унутар зараженог или угроженог подручја.



## МЕРЕ НА **УГРОЖЕНОМ** ПОДРУЧЈУ

Мере на угроженом подручју морају остати на снази:

- 1) док се на зараженим газдинствима не спроведе чишћење и прва дезинфекција;
- 2) клинички преглед свиња на угроженом подручју
- 3) по потреби и лабораторијска испитивања животиња

Клинички преглед свиња, контрола спроведених вакцинација и обележавања извршиће се после 30 дана од спроведеног чишћења и прве дезинфекције на зараженим газдинствима.

## ПОНОВНО УВОЂЕЊЕ СВИЊА НА ГАЗДИНСТВО НАКОН ПРЕСТАНКА БОЛЕСТИ

Поновно увођење свиња на газдинство на коме је потврђена класична куга свиња може се извршити у зависности од начина држања свиња на газдинству при чему морају бити испуњени следећи услови:

- 1) *да свиње потичу са газдинстава на којима није било случајева класичне куге свиња у последњих шест месеци и да на њима, у том периоду, нису спроведене никакве мере сузбијања ове болести;*
- 2) *да су свиње обележене на прописан начин;*
- 3) *да су свиње вакцинисане против класичне куге свиња при чему период од спроведене вакцинације не сме бити мањи од 15 дана ни дужи од 6 месеци.*

## МЕРЕ КОЈЕ СЕ СПРОВОДЕ У СЛУЧАЈУ СУМЊЕ НА ПОЈАВУ И ПОТВРДЕ КЛАСИЧНЕ КУГЕ СВИЊА КОД **ДИВЉИХ СВИЊА**

Код сумње на појаву класичне куге свиња код дивљих свиња ветеринарски инспектор, врши епизоотиолошки увиђај и наређује друге мере, како би се потврдила или искључила сумња на појаву класичне куге свиња и информише власнике свиња и ловце.

Након потврде примарног случаја класичне куге свиња код дивљих свиња Министар ће тражити од Савета за ветеринарство да:


- 1) проучи епизоотиолошку ситуацију и даје препоруке за одређивање инфицираног подручја;
- 2) помогне да се утврде одговарајуће мере, које могу да укључе обустављање лова и забрану прихрањивања дивљих свиња;
- 3) помогне у изради плана за искорењивање класичне куге свиња код дивљих свиња;
- 4) помогне у вршењу анализе спроведених мера на терену;




Одређују се границе **инфицираног подручја** и налажу се следеће мере:

- 1) попис свих категорија свиња на газдинствима на том подручју,
- 2) вакцинација и обележавање на прописан начин;
- 3) држање свиња на газдинствима на начин који обезбеђује спречавање директног или индиректног контакта са дивљим свињама;
- 4) забрана улаза и излаза свиња на и са газдинства,
- 5) стављање дезинфекционих баријера на улазу и излазу из објеката на којима се држе свиње и на улазу и излазу са газдинства;
- 6) одговарајуће хигијенске и биосигурносне мере што може укључити и привремену забрану улаза на газдинство особама које су биле у контакту са дивљим свињама ;



- 
- 7) испитивање на газдинству свих угинулих и свиња које показују клиничке знаке класичне куге свиња;
  - 8) забрана уношења на газдинство органа или ткива одстрелјене или угинуле дивље свиње, као и прибора или опреме који је могао бити контаминиран вирусом класичне куге свиња;
  - 9) Преглед одстрелјених или угинулих дивљих свиња на инфицираном подручју и њихово испитивање на класичну кугу свиња;
  - 10) нешкодљиво уклањање трупова дивљих свиња код којих је утврђена класична куга свиња;
  - 11) забрана стављања у промет дивљих свиња и меса пореклом од дивљих свиња које потичу из инфицираног подручја и нешкодљиво уклањање;

- 
- 12) нешкодљиво уклањање делова дивљих свиња који нису намењени за исхрану људи
  - 13) Генетска типизација изолованог вируса класичне куге свиња

Изузетно се може одобрити да се под надзором ветеринарског инспектора стави у промет месо од дивљих свиња ако постоје одговарајући услови складиштења до добијања лабораторијског резултата и ако су резултати лабораторијског испитивања негативни.

Ако се класична куга свиња појави код дивљих свиња у пограничном подручју Републике Србије, при одређивању мера које су неопходне за спречавање ширења, сузбијање и искорењивање класичне куге свиња Министарство сарађује са надлежном службом суседне државе.

## ПЛАН ИСКОРЕЊИВАЊА КЛАСИЧНЕ КУГЕ СВИЊА КОД ДИВЉИХ СВИЊА

Након утврђивања класичне куге свиња код дивљих свиња Министарство израђује писани план мера за искорењивање класичне куге свиња код дивљих свиња и на газдинствима на инфицираном подручју који садржи податке о:

- 1) резултатима епизоотиолошког увиђаја;*
- 2) инфицираном подручју, географској распрострањености класичне куге свиња, броју дивљих свиња на зараженом подручју, природним или вештачким баријерама за кретање дивљих свиња;*
- 3) организирању и ангажовању биолога, ловаца и ловачких и ветеринарских организација;*
- 4) медијској кампањи и информисању надлежних тела и служби*
- 5) начину одређивања броја и локација мета-популација дивљих свиња у и око зараженог подручја;*
- 6) приближном броју мета-популација дивљих свиња и њиховој величини у и око инфицираног подручја;*





- 7) *раширености класичне куге свиња у популацији дивљих свиња и о лабораторијским и другим испитивањима одстрелених или угинулих дивљих свиња и епизоотиолошким истраживањем учесталости ове болести код појединих старосних група дивљих свиња;*
- 8) *мерама за смањење опасности од ширења класичне куге свиња због кретања и/или контакта између мета-популација дивљих свиња, које могу укључивати и забрану лова;*
- 9) *мерама за смањење величине пријемчиве популације дивљих свиња, а нарочито прасади;*
- 10) *условима које морају да испуњавају ловци, како би се спречило ширење класичне куге свиња;*
- 11) *поступцима уклањања одстрелених и угинулих дивљих свиња;*





12) епизоотиолошком увиђају који је спроведен при одстрелу или угинућу дивљих свиња, са следећим подацима из епизоотиолошког упитника:

- географском подручју где је дивља свиња пронађена мртва или одстрељена,
- датуму када је дивља свиња пронађена одстрељена или мртва,
- особи која је дивљу свињу одстрелила или нашла мртву,
- старости и полу дивље свиње,
- симптомима пре одстрела, ако је дивља свиња била одстрељена,
- стању леша, ако је дивља свиња нађена мртва,
- лабораторијским налазима;





- 13) програмима надзора и мерама за спречавање уношења вируса класичне куге свиња на газдинства у инфицираном подручју и ако је потребно у његовој околини, укључујући превоз и стављање у промет животиња унутар, изван и у инфицирано подручје, а ове мере морају најмање укључити забрану стављања свиња, њиховог семена, ембриона или јајних ћелија у промет изван инфицираног подручја;
- 14) критеријумима на основу којих се укида спровођење мера за искорењивање класичне куге свиња у инфицираном подручју и мера које се примењују на газдинствима у том подручју;
- 15) надлежном телу задуженом за надзор и координацију рада јединица унутар тела одговорних за спровођење Плана;
- 16) начину на који ће Савет за ветеринарство редово пратити резултате спровођења Плана;
- 17) мониторингу на класичну кугу свиња који ће почети да се спроводи по истеку периода од 12 месеци од последњег потврђеног случаја класичне куге свиња код дивљих свиња на зараженом подручју и трајати најмање 12 месеци.

## ДИЈАГНОСТИЧКИ ПОСТУПЦИ И БИО-СИГУРНОСНЕ МЕРЕ

- Референтне лабораторије за класичну кугу свиња овлашћене су за дијагностиковање.
- Референтна лабораторија може применити и модификоване лабораторијске тестове или друге тестове под условом да ти тестови имају исту осетљивост и специфичности као тестови описани у Дијагностичком приручнику.
- Национална референтна лабораторија за класичну кугу свиња одговорна је за уједначавање стандарда и дијагностичких поступака референтне лабораторије.
- Национална референтна лабораторија остварује стручну сарадњу са референтном лабораторијом ЕУ.
- Дијагностички поступци, узорковање и лабораторијска испитивања у сврху откривања класичне куге свиња спроводе се у складу са Дијагностичким приручником који садржи:

## ДИЈАГНОСТИЧКИ ПОСТУПЦИ И БИО-СИГУРНОСНЕ МЕРЕ

- 1) минималне био-сигурносне захтеве и стандарде квалитета које морају да обезбеде референтне лабораторије за дијагностику класичне куге свиња и услове за превоз узорака;
- 2) критеријуме и поступке који морају да буду испуњени током клиничких и постморталних прегледа који се спроводе у сврху потврђивања или искључивања присутности класичне куге свиња;
- 3) критеријуме и поступке које треба да се поштују приликом узимања узорака од живих свиња или њихових лешева у циљу лабораторијских испитивања на класичну кугу свиња, укључујући начин узорковања за серолошка или вирусолошка испитивања;



## ДИЈАГНОСТИЧКИ ПОСТУПЦИ И БИО-СИГУРНОСНЕ МЕРЕ

- 4) лабораторијске тестове за дијагностику класичне куге свиња, укључујући:
- тестове за диференцијалну дијагностику вируса класичне куге свиња и других пестивируса,
  - критеријуме за процену резултата лабораторијских тестова;
- 5) лабораторијске технике за генетску типизацију изолата вируса класичне куге свиња.

Руковање испитиваним материјалом, коришћење вируса класичне куге свиња, његовог генома и антигена и вакцина у циљу истраживања, дијагностике или производње биолошких средстава може се вршити само у објектима и лабораторијам овлашћеним од Министарства.

## ВАКЦИНАЦИЈА ПРОТИВ КЛАСИЧНЕ КУГЕ СВИЊА

- Министарство може да одобри престанак вакцинације на газдинствима које поседују решење о испуњености ветеринарско-санитарних услова за држање свиња (у даљем тексту: фарме) под условима да:
  - 1) на територији Републике Србије није установљен ни један случај класичне куге свиња у последњих 12 месеци
  - 2) фарма има затворен циклус производње
  - 3) фарма има регистровану ветеринарску службу за потребе сопственог сточарства
  - 4) је на фарми обезбеђено спровођење хигијенских и биосигурносних мера
  - 5) фарма поседује план мера које ће спроводити у циљу спречавања појаве класичне куге свиња израђен у сарадњи са епизоотиолошком службом.

## ВАКЦИНАЦИЈА ДИВЉИХ СВИЊА

- У случају службене потврде присуства класичне куге свиња код дивљих свиња или у циљу спречавања појаве ККС код дивљих свиња, министарство може да спроведе вакцинација дивљих свиња и тада израђује план хитне вакцинације, који нарочито садржи податке о:
  - 1) епизоотиолошкој ситуацији која захтева хитну вакцинацију;
  - 2) величини и границама географског подручја на коме је потребно спровести вакцинацију;
  - 3) типу вакцине која ће се користити и поступку вакцинације;
  - 4) посебним мерама које треба спровести у случају вакцинације прасади;
  - 5) очекиваном трајању кампање вакцинације;
  - 6) приближном броју дивљих свиња које треба вакцинисати;
  - 7) мерама које треба предузети како би се избегло нарушавање популације дивљих свиња;





## ВАКЦИНАЦИЈА ДИВЉИХ СВИЊА

- 8) мерама које треба предузети како би се избегла могућност ширења вакциналног вируса на свиње на газдинству, уколико постоји таква могућност;
- 9) очекиваним резултатима и параметрима који говоре о успешности спроведене вакцинације;
- 10) надлежној служби која координира спровођење вакцинације;
- 11) начину на који ће се размењивати информације
- 12) другим пословима који се предузеимају при спровођењу вакцинације.

План хитне вакцинације може се сачинити тако да се прилагођава развоју ситуације.



## **КРИЗНИ ПЛАН**

Министарство доноси Кризни план који садржи мере које се спроводе у случају појаве класичне куге свиња и који одређује начин на који ће се обезбедити приступ објектима, опреми, особљу и другом материјалу неопходном за брзо и ефикасно искорењивање болести.

Кризни план садржи прецизан број доза вакцине неопходне за вакцинацију и управне округе на којима се налазе подручја са великом густином свиња, како би се у тим управним окрузима обезбедио највиши ниво информисаности о опасности од избијања класичне куге свиња и спремности у случају избијања ове болести.

Министарство ажурира Кризни план сваке пете године.

## ЦЕНТАР ЗА СУЗБИЈАЊЕ КЛАСИЧНЕ КУГЕ СВИЊА

У случају избијања класичне куге свиња министар образује кризни центар који има подручне јединице које се организују за територију управног округа или општине. Да би се обезбедио највиши степен спремности, Савет за ветеринарство у складу са законом пружа стручну помоћ у вези са:

- 1) епизоотиолошким увиђајем;
- 2) узорковањем, лабораторијском дијагностиком и тумачењем резултата лабораторијских испитивања;
- 3) спровођењем мера сузбијања и искорењивања болести.

Кризни центар мора на располагању да имају особље, објекте и опрему, укључујући потребне системе за комуникацију, јасано и ефикасно успостављен систем управљања и одговорности, како би се осигурала хитна примена мера сузбијања и искорењивања класичне куге свиња прописаних Правилником.

## УПОТРЕБА ПОМИЈА

- Да би се спречила појава класичне куге свиња **забрањена је** употреба помија у исхрани свиња, укључујући и помије из здравствених установа и међународног транспорта.
- Помије из међународних превозних средстава, као што су бродови, аутобуси, аутомобили и авиони, прикупљају се и нешкодљиво уклањају под надзором ветеринарског инспектора.
- *На газдинствима на којима се држи мање од 10 свиња, дозвољена је исхрана свиња помијама, уколико су термички обрађене при температури од 90°C у трајању од најмање 60 минута.*



Kontrola KKS u RS, Pravni osnov, Beograd, 6-7-10-2011. Plavsic